

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
Poslanecká sněmovna
2004
IV. volební období

677

Návrh

poslanců Josefa Janečka, Viléma Holáně a dalších

na vydání

**zákona, kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění
pozdějších předpisů, a zákon č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění
pozdějších předpisů**

ZÁKON
ze dne 2004,

kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů

**ČÁST PRVNÍ
Změna zákona o státní sociální podpoře**

Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění zákona č. 137/1996 Sb., zákona č. 132/1997 Sb., zákona č. 242/1997 Sb., zákona č. 91/1998 Sb., zákona č. 158/1998 Sb., zákona č. 360/1999 Sb., zákona č. 118/2000 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 155/2000 Sb., zákona č. 492/2000 Sb., zákona č. 271/2001 Sb., zákona č. 151/2002 Sb., zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 125/2003 Sb. a zákona č. 453/2003 Sb., se mění takto:

1. § 36 zní:

„§ 36

Druhy dávek pěstounské péče

Dávkami pěstounské péče podle tohoto zákona jsou:

- a) příspěvek na úhradu potřeb dítěte,
- b) odměna pěstouna,
- c) příspěvek při převzetí dítěte,
- d) příspěvek na zakoupení motorového vozidla,
- e) zvláštní odměna pěstouna.“

2. Za § 40 se přidává § 40a, který včetně poznámek pod čarou č. 48f) zní:

„§ 40a

Zvláštní odměna pěstouna

(1) Pěstoun má nárok na zvláštní odměnu pěstouna. Podmínkou nároku je, že pěstoun má v pěstounské péči tři nebo více dětí, nebo alespoň jedno dítě s těžkým zdravotním postižením, a v době péče o tyto děti nemá nárok na mzdu (plat, pracovní odměnu, jiný příjem z výdělečné činnosti) ani nepobírá dávky nemocenského pojištění (zabezpečení v nemoci, zabezpečení matky a dítěte, nemocenské péče v ozbrojených silách) nahrazující mzdu.

(2) Zvláštní odměna pěstouna za výkon pěstounské péče se pro účely zvláštních právních předpisů^{48f)} posuzuje jako plat. Zvláštní odměna pěstouna náleží ve výši 2,4násobku částky na osobní potřeby pěstouna. Za každé další dítě se tato odměna zvyšuje o 0,6násobek uvedené částky a při péči o další dítě, které je zdravotně postižené, nebo dítě, které vyžaduje mimořádnou individuální péči, se odměna zvyšuje o 0,3 násobek této částky na každé dítě. Výše odměny pěstouna ve velkých pěstounských rodinách po odpočtu daně z příjmů, pojistného na veřejné zdravotní pojištění, pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti nesmí činit méně než částku podle § 40 nebo podle zvláštního

zákona. V případě, že pěstoun je příjemcem zvláštní odměny pěstouna, nenáleží mu odměna podle § 40.

(3) Zvláštní odměna pěstouna za výkon pěstounské péče se vyplácí měsíčně zpětně v obvyklých termínech.

(4) Došlo-li v průběhu kalendářního měsíce ke změně počtu svěřených dětí, poskytne se za tento měsíc zvláštní odměna pěstouna, která je určena podle vyššího počtu dětí; zvyšuje-li se zvláštní odměna pěstouna za výkon pěstounské péče, náleží v plné výši i v tom případě, že podmínky jsou splněny pouze po část měsíce.

48f) Například zákon č. 586/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.“.

ČÁST DRUHÁ Změna zákona o sociálním zabezpečení

Zákon č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění zákona č. 110/1990 Sb., zákona č. 180/1990 Sb., zákona č. 1/1991 Sb., zákona č. 46/1991 Sb., zákona č. 306/1991 Sb., zákona č. 482/1991 Sb., zákona č. 578/1991 Sb. zákona č. 582/1991 Sb., zákona č. 235/1992 Sb., zákona č. 589/1992 Sb., zákona č. 37/1993 Sb., zákona č. 160/1993 Sb., zákona č. 266/1993 Sb., zákona č. 307/1993 Sb., zákona č. 182/1994 Sb., zákona č. 241/1994 Sb., zákona č. 118/1995 Sb., zákona č. 155/1995 Sb., zákona č. 160/1995 Sb., zákona č. 133/1997 Sb., zákona č. 91/1998 Sb., zákona č. 155/1998 Sb., zákona č. 350/1999 Sb., zákona č. 360/1999 Sb., zákona č. 29/2000 Sb., zákona č. 258/2000 Sb., zákona č. 151/2002 Sb., zákona č. 213/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb. a zákona č. 426/2002 Sb., se mění takto:

V 81 odstavec 2 včetně poznámky pod čarou č. 69) zní:

„(2) Přiznáním tohoto příspěvku zaniká nárok na poskytování rodičovského příspěvku a odměny pěstouna podle zákona o státní sociální podpoře.⁶⁹⁾“

69) § 30 až 32 a § 40 a § 40a zákona č. 117/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů.“.

ČÁST TŘETÍ ÚČINNOST

Tento zákon nabývá účinnosti prvním dnem druhého měsíce následujícího po dni jeho vyhlášení.

Důvodová zpráva

Obecná část

Základním cílem navrhované úpravy je zlepšení postavení rodin, kterým mají v pěstounské péči tři a více dětí nebo alespoň jedno dítě s těžkým zdravotním postižením. Dávky státní sociální podpory, na něž podle současné právní úpravy mají nárok, totiž nedosahují ani minimální mzdy. Pěstounská péče je přitom institut, který by měl stát maximálně podporovat. Představuje totiž žádoucí alternativu k ústavní péči, v níž se v současné době nachází okolo 20 tisíc dětí. Není přitom sporu o tom, že rodinná péče je jak z hlediska zdárného vývoje dítěte, tak z hlediska finančních nákladů státu, výhodnější než péče ústavní.

V případě obtížnější výchovy dítěte nebo v případě péče o těžce zdravotně postižené dítě je navíc potřebná celodenní péče pěstouna. Bez celodenní péče by takové děti zřejmě skončily ve výchovných ústavech nebo v pečovatelských zařízeních. V současné době se v pěstounské péči nachází okolo 6 700 dětí, přičemž jejich počet každoročně narůstá. Necelá desetina z nich – asi 500 – jsou zdravotně postižené děti, které se bez celodenní péče neobejdou. Lidé, kteří se obětují tak, že v roli pěstouna celodenně pečují o svěřené dítě, si zaslouží úctu celé společnosti a vytvoření důstojných životních podmínek, srovnatelných alespoň s těmi, kteří jako zaměstnanci pobírají minimální mzdu. Proto navrhuje, aby dostávaly zvláštní dávku ve výši zhruba odpovídající minimální mzdě jako kompenzaci péče o svěřené dítě, která bude zároveň posuzována jako příjem, z něhož se bude platit důchodové pojištění a který bude rozhodný pro výpočet důchodu. Jedná se tedy o dávku, která uvedeným pěstounům zajistí důstojné podmínky k celodenní péči o dítě a zároveň alespoň minimální finanční zabezpečení ve stáří.

Návrh je v souladu s ústavním pořádkem ČR a mezinárodními závazky ČR a netýká se oblasti upravené komunitárním právem.

Doložka o dopadu na státní rozpočet

Roční náklady na tři děti v dětském domově přijdou státní rozpočet na více než 750 tisíc korun. Podle navrhované úpravy by výchova v pěstounské rodině přišla rozpočet na 160 tisíc korun. Budou-li tyto tři děti po dobu patnácti let v pěstounské péči a podpoří-li stát po tuto dobu jejich pěstouna navrhovanou zvláštní odměnou pěstouna, přijde jejich výchova státní rozpočet na 3 milióny 300 tisíc korun. Za patnáct let tedy státní rozpočet ušetří na nákladech na péči o tři děti téměř 8 miliónů korun, nehledě na miliónové úspory v případě, kdy pěstounská péče vytvořila předpoklady pro to, aby dítě v dospělosti vedlo řádný život. Návrh neklade nároky na rozpočty krajů a obcí.

Zvláštní část

K Části první

Zavádí se zvláštní odměna pěstouna jako dávka, na kterou bude mít nárok pěstoun, který má v pěstounské péči tři nebo více dětí, nebo alespoň jedno dítě s těžkým zdravotním postižením a v době péče o tyto děti nemá nárok na mzdu, ani nepobírá dávky nemocenského pojištění nahrazující mzdu. Stanoví se, že se zvláštní odměna pěstouna za výkon pěstounské péče pro účely zvláštních právních předpisů posuzuje jako plat a určuje se výše této dávky.

K Části druhé

Stanoví se, že přiznáním příspěvku při péči o osobu blízkou či jinou podle zákona o sociálním zabezpečení zaniká nárok na zvláštní odměnu pěstouna, neboť se jedná o dávky poskytované za stejným účelem.

K Části třetí:

Účinnost se stanoví k prvnímu dni druhého měsíce následujícího po dni jeho vyhlášení.

Josef Janeček, v.r.

Vilém Holáň, v.r.

Ivo Vykydal, v.r.

Jan Kasal, v.r.

Ludvík Hovorka, v.r.

Vladimír Říha, v.r.

Jaromír Talíř, v.r.

Tomáš Kvapil, v.r.

Josef Vícha, v.r.

Jan Grůza, v.r.

Jan Škopík, v.r.

Pavel Severa, v.r.

Michaela Šojdrová, v.r.

Znění zákona s vyznačením navrhovaných změn

Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů:

§ 36

Druhy dávek pěstounské péče

Dávkami pěstounské péče podle tohoto zákona jsou:

- (a) příspěvek na úhradu potřeb dítěte,
- (b) odměna pěstouna,
- (c) příspěvek při převzetí dítěte,
- (d) příspěvek na zakoupení motorového vozidla,
- (e) zvláštní odměna pěstouna.

§ 40a

Zvláštní odměna pěstouna

- (4) Pěstoun má nárok na zvláštní odměnu pěstouna. Podmínkou nároku je, že pěstoun má v pěstounské péči tři nebo více dětí, nebo alespoň jedno dítě s těžkým zdravotním postižením, a v době péče o tyto děti nemá nárok na mzdu (plat, pracovní odměnu, jiný příjem z výdělečné činnosti) ani nepobírá dávky nemocenského pojištění (zabezpečení v nemoci, zabezpečení matky a dítěte, nemocenské péče v ozbrojených silách) nahrazující mzdu.

(2) Zvláštní odměna pěstouna za výkon pěstounské péče se pro účely zvláštních právních předpisů^{48f)} posuzuje jako plat. Zvláštní odměna pěstouna náleží ve výši 2,4násobku částky na osobní potřeby pěstouna. Za každé další dítě se tato odměna zvyšuje o 0,6násobek uvedené částky a při péči o další dítě, které je zdravotně postižené, nebo dítě, které vyžaduje mimořádnou individuální péči, se odměna zvyšuje o 0,3 násobek této částky na každé dítě. Výše odměny pěstouna ve velkých pěstounských rodinách po odpočtu daně z příjmů, pojistného na veřejné zdravotní pojištění, pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti nesmí činit méně než částku podle § 40 nebo podle zvláštního zákona. V případě, že pěstoun je příjemcem zvláštní odměny pěstouna, nenáleží mu odměna podle § 40.

(3) Zvláštní odměna pěstouna za výkon pěstounské péče se vyplácí měsíčně zpětně v obvyklých termínech.

(4) Došlo-li v průběhu kalendářního měsíce ke změně počtu svěřených dětí, poskytne se za tento měsíc zvláštní odměna pěstouna, která je určena podle vyššího počtu dětí; zvyšuje-li se zvláštní odměna pěstouna za výkon pěstounské péče, náleží v plné výši i v tom případě, že podmínky jsou splněny pouze po část měsíce.

Zákon č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů:

§ 81
bez nadpisu

- (1) Příspěvek podle § 80 náleží též rodiči nebo prarodiči, popřípadě jinému občanovi, který převzal dítě do péče nahrazující péči rodičů na základě rozhodnutí příslušného orgánu, pečujícímu osobně, celodenně a řádně o nezletilé dítě starší jednoho roku, které je podle zvláštního předpisu dlouhodobě těžce zdravotně postižené vyžadující mimořádnou péči.57)
- (2) Přiznáním tohoto příspěvku zaniká nárok na poskytování rodičovského příspěvku a odměny pěstouna podle zákona o státní sociální podpoře.69)

69) § 30 až 32 a § 40 a § 40a zákona č. 117/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů.